

Drept internațional

УДК 343.35:339.727(04)

ПРО ЗМІНУ ЗАКОНОДАВЧИХ ПІДХОДІВ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ІНОЗЕМНИМ ІНВЕСТИВАННЯМ В УКРАЇНІ ТА КОРУПЦІЙНИХ ВПЛИВІВ У ВКАЗАНІЙ СФЕРІ

Андрій БОРОВИК,

кандидат юридичних наук, доцент,
член-кореспондент Академії економічних наук України,
професор кафедри кримінального права та правосуддя
Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

У статті висвітлюються питання щодо зміни законодавчих підходів, що стосуються регулювання питань, пов'язаних з іноземним інвестуванням в Україні та корупційних впливів у вказаній сфері.

Виходячи з цього, слід визнати, що зміст і принципи законодавчої діяльності мають завжди слугувати основою для всіх, без винятку, політичних сил, які у результаті виборів на певний період приходять до влади.

Саме тому знання про цей процес та дотримання правил законотворчої техніки мають стати пріоритетними у діяльності як в цілому парламенту, так і окремо взятого народного депутата, а також інших суб'єктів законодавчої ініціативи, виключний перелік яких визначений в Конституції України.

У повній мірі це стосується й діяльності, пов'язаної з іноземним інвестуванням в Україні, враховуючи значну залежність її від корупційних впливів.

Як з цього приводу влучно зауважив О. Ю. Шостко, корупційні практики порушують основні конституційні засади щодо дотримання прав і свобод громадян, дискредитують політичні й економічні реформи, спричиняють фінансові кризи, величезне розшарування в доходах, блокують надходження інвестицій, порушують принцип рівності перед законом тощо. Як наслідок, за даними Світового банку, від корупції страждає більшість населення країн, що розвиваються [7, с. 9].

Ключові слова: *корупція, інвестиції, законодавство, корупційні ризики, інтелектуальна власність.*

ABOUT CHANGE OF LEGISLATIVE APPROACHES AS FOR REGULATION OF QUESTIONS RELATED TO FOREIGN INVESTMENT IN UKRAINE AND CORRUPTION INFLUENCES IN THE SPECIFIED SPHERE

Andrii BOROVYK,

Candidate of Juridical Sciences, Docent,
Corresponding Member of Academy of Economic Sciences of Ukraine, Professor at the Department of Criminal Law and Justice of International University of Economics and Humanities named after academician Stepan Demianchuk

In article the specified questions on change of legislative approaches concerning regulation of questions, related with foreign investment in Ukraine and corruption influences in the specified sphere.

Proceeding from it, it is necessary to recognize that contents and the principles of legislative activity have always to form a basis for all, without exception, political forces which as a result of elections for a certain period come to the power.

For this reason knowledge of this process and observance of rules of the legislative equipment has to become priority in activity as in general parliament, and an individual People's Deputy and also others subject a legislative initiative which exclusive list is defined in the Constitution of Ukraine.

Fully it concerns also activity, applies with foreign investment in Ukraine, considering considerable dependence it from corruption influences.

As about it noticed O. Shostko, corruption practitioners break the main constitutional bases on respect for the rights and freedoms of citizens, discredit political and economic reforms, cause financial crises, huge stratification in income, block receipt of investments, break the principle of equality before the law, etc. As a result, according to the World Bank, most of the population of developing countries suffers from corruption [7, p. 9].

Keywords: *corruption, investment, legislation, corruption risks, intellectual property.*

SCHIMBAREA ABORDĂRILOR LEGISLATIVE PENTRU REGLEMENTAREA PROBLEMELOR LEGATE DE INVESTIȚIILE STRĂINE ÎN UCRAINA ȘI CORUPȚIA DIN ZONA RESPECTIVĂ

Articolul evidențiază aspecte legate de modificările abordărilor legislative legate de reglementarea problemelor ce țin de investițiile străine în Ucraina și corupția în acest domeniu.

Pe această bază, trebuie recunoscut faptul că conținutul și principiile activității legislative ar trebui să servească întotdeauna ca bază pentru toate, fără excepție, forțele politice care vin la putere ca urmare a alegerilor pentru o anumită perioadă.

De aceea, cunoașterea acestui proces și respectarea regulilor tehnologiei legislative ar trebui să devină prioritară în activitatea întregului Parlament, a parlamentarilor individuali, precum și a altor subiecte de inițiativă legislativă, a căror listă exclusivă este definită în Constituția Ucrainei.

În mare măsură, acest lucru se aplică și activităților legate de investițiile străine în Ucraina, având în vedere dependența semnificativă de efectele corupției.

Așa cum a menționat pe bună dreptate A.Yu. Shostko, practicile de corupție încalcă principiile constituționale de bază ale respectării drepturilor și libertăților cetățenilor, discreditează reformele politice și economice, provoacă crize financiare, stratificări uriașe ale veniturilor, blochează intrările de investiții, perturbă principiul intrării. În consecință, potrivit Băncii Mondiale, cea mai mare parte a populației țărilor în curs de dezvoltare suferă de corupție [7, pag. 9].

Cuvinte-cheie: corupție, investiții, legislație, riscuri de corupție, proprietate intelectuală.

Постановка проблеми. Важливість та, однозначно, необхідність розгляду даного питання в якості окремого предмета дослідження полягає у тому, що законодавство є одним із основних засобів забезпечення нормальної життєдіяльності у будь-якому суспільстві та державі.

При цьому, однією з умов, що сприяє підвищенню корупційних ризиків та вчинення корупційних правопорушень, є недосконалість як законопроектів, що подаються на розгляд Верховної Ради України, так і тих законів, що приймаються парламентом у подальшому.

Як показали результати даного наукового пошуку, серед найбільш типових прорахунків, які допускають суб'єкти законодавчої ініціативи, можна назвати наступні:

а) грубе порушення принципів нормотворчості;

б) низький рівень правової культури та правової свідомості цих суб'єктів, у результаті чого останні не в повній мірі розуміють зміст та призначення функцій нормотворчості;

в) відсутність у зазначених суб'єктів знань і навиків нормотворчої техніки;

г) недотримання співвідношення між загальними, міжгалузевими та галузевими принципами права; інші.

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку Україна переживає період нестабільності та становлення економічної, правової і соціальної структури. Будь-які зміни подібного характеру не проходять без значних витрат ресурсів, а зміни в масштабі всієї країни потребують залучення капіталів колосального масштабу. На жаль, наша економіка не може забезпечити достатній рівень інвестування. Внутрішні інвестиції

гальмуються нерозвиненістю фондового ринку, станом банківської системи України а також за рахунок великої тінізації економіки України за рахунок корупційних схем. В результаті цього, питання залучення інвестиційних ресурсів з-за кордону є досить актуальними вже протягом тривалого періоду часу.

При цьому, однією з причин гальмування інвестування є недоліки чинного законодавства у вказаній сфері.

Стан дослідження. Дослідження проблем залучення іноземних інвестицій є особливо актуальним на сьогоднішньому етапі розвитку економіки України, як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Значний внесок у дослідження даного напрямку внесли такі вітчизняні вчені як: І.Р. Бондар, А. Бутняров, В.Г. Федоренко, В.А. Худавердієва і ін. На сучасному етапі вплив іноземних інвестицій на економіку країни досліджується в роботах В. Борщевського, Н. Вознесенської, Б. Губського, С. Захаріна, Д. Лук'яненко, Ю. Макогона, А. Омельченко, А. Пересади, А. Федоренко, А. Шакина і багато інших. Однак окремі питання цієї проблематики вимагають детального наукового дослідження і практичного вирішення.

Вивченню понять корупції, а також корупційного діяння як комплексного поняття приділено увагу в працях таких відомих вітчизняних учених у галузі кримінології та кримінального права, як Л. В. Багрія-Шахматова, О. О. Дудорова, А. П. Закалюки, М. І. Камлика, О. М. Костенка, М. І. Мельника, Є. В. Невмержицького, А. І. Редьки, М. І. Хавронюка.

Дослідженню причин, умов, особливостей попередження та засобів протидії різним видам корупційної діяльності присвячували наукові пра-

ці такі українські та російські автори, як: М. В. Буроменський, А. В. Гайдук, В. І. Гладкіх, Л. Д. Гаухман, А. І. Долгова, Д. Г. Заброда, В. С. Зеленецький, О. Г. Кальман, В. В. Лунєєв, В. Д. Малков та вже згадані вище Л. В. Багрій-Шахматов, О. О. Дудоров, М. І. Камлик, М. І. Мельник, Є. В. Невмержицький тощо. Водночас питання приведення у відповідність законодавства у сфері іноземного інвестування в Україні та корупційних впливів у вказаній сфері чомусь залишилось поза увагою науковців.

Мета і завдання статті. Змінити законодавчі підходи, що стосуються регулювання питань, пов'язаних з іноземним інвестуванням в Україні та корупційних впливів у вказаній сфері.

Виклад основного матеріалу. При застосуванні методологічних засад нормотворчості (законотворчості) до з'ясування змісту діяльності, пов'язаної із запобігання корупційним ризикам і корупційним правопорушенням у сфері іноземного інвестування в Україні, ми отримуємо наступні результати:

1. Первинне регулювання даного питання Законом України «Про режим іноземного інвестування» було більш ефективним, професійним, науковим, технічно досконалим і системним, ніж здійснення у цьому напрямі інших функцій нормотворчості (законотворчості) (вторинної, дерегуляції, т. ін.).

Мова, зокрема, ведеться про такі прорахунки, які були допущені у подальшому при регулюванні суспільних відносин, що стосуються інвестиційної діяльності в Україні, а саме;

а) у ст. 1 зазначеного Закону «Визначення термінів, що вживаються в Законі» дано роз'яснення тих термінів, що в ньому вживаються.

Так, у цій статті говориться про іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації – це термін, який вжитий при первинному регулюванні даного питання ще у березні 1996 року (до прийняття у червні 1996 р. Конституції України), при реалізації інших функцій законотворчості залишається незмінним по змісту до теперішнього часу, що не відповідає соціально-правовим та економіко-фінансовим реаліям, які склались станом на 2020 рік.

Зокрема, цей термін не в повній мірі відповідає змісту Закону України від 21.06.2018 року «Про національну безпеку України», в якому визначені ті загрози, які варто враховувати при прийнятті у тому числі нових законів та інших нормативно-правових актів в Україні (воєнний конфлікт; збройний конфлікт; загрози національній безпеці України; воєнна безпека; ін.).

Виходячи з цього, варто було б при вторинному регулюванні та реалізації інших функцій нормотворчості з питань іноземного інвестування в Україну термін «іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації», який вжитий у ст. 1 Закону України «Про режим іноземного інвестування», викласти у такій редакції:

«Іноземні держави, які не віднесені ООН до держав терористичного спрямування, а також держав-агресорів згідно чинного законодавства України, а також міжнародні урядові організації такої ж спрямованості та неурядові організації, які діють на території України на законних підставах»;

б) у ст. 7 даного Закону «Правовий режим інвестиційної діяльності», яка на сьогодні не піддавалась змінам, доповненням, дерегуляції тощо, законодавець вжив у ч. 1 у кінці речення словосполучення «міжнародними договорами України», у той час, коли слід було б мову вести про «міжнародні договори, згоду на які надала Верховна Рада України», як це, зокрема, зазначено в ст. 9 Конституції України.

Більш того, у ст. 8 Основного закону України зазначено, що Конституція України має найвищу юридичну силу, а її норми є нормами прямої дії.

З огляду цього, нова редакція ст. 7 Закону України «Правовий режим інвестиційної діяльності» є на сьогодні нагальною та очевидною, у тому числі з урахуванням вимог принципів верховенства права, професіоналізму, системності та технічної досконалості.

Про суперечливість змісту вжитого у ст. 7 зазначеного вище Закону досліджуваного словосполучення свідчить також норми Закону України «Про міжнародні договори», відповідно до яких діючими на території нашої держави є лише ті міжнародні договори, згоду на які надала Верховна Рада України;

в) у ч. 2 ст. 7 Закону України «Про режим іноземного інвестування» при первинному регулюванні даного питання вжито словосполучення «може встановлюватися пільговий режим інвестиційної та іншої господарської діяльності», але жодним словом не вказано, який орган державної влади має його дозволяти.

Виходячи з того, що виключно законами визначається у тому числі порядок інвестиційної діяльності (п. п. 5, 7, 8, 9 ст. 92 Конституції України), варто було б ч. 2 ст. 7 даного закону доповнити реченням такого змісту:

«Порядок та перелік суб'єктів інвестиційної діяльності, які діють на території України, визначаються Верховною Радою України з урахуванням

вимог Законів України «Про національну безпеку України», «Про міжнародні договори» та міжнародних договорів, згоду на які надала Верховна Рада України».

При такому підході не тільки в повній мірі у законотворчій діяльності буде реалізовано принципи системності та професіоналізму, але й забезпечено демократичний цивільний контроль за зазначеною сферою суспільних відносин, а також створено реальні перешкоди для реалізації відповідних загроз національній безпеці України, мова про які ведеться в п. 6 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України»;

г) не відповідає вимогам принципу системності й ч. 2 ст. 9 Закону України «Про режим іноземного інвестування», а саме: у цій нормі права не зазначено положення про те, що у разі протиправного та злочинного використання іноземних інвестицій на території України їх предмет може бути арештовано згідно чинного кримінально-процесуального законодавства України та на підставі рішення суду передано у дохід держави.

Такий підхід ґрунтується на положеннях:

- розділу II Кримінального процесуального кодексу України «Заходи забезпечення кримінального провадження» (глава 10-17), розділу IV «Судове провадження у першій інстанції» (глава 29 «Судові рішення»); розділу VIII «Виконання судових рішень» та розділу IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» [8];

- розділу XI Закону України «Про запобігання корупції», у якому закріплена відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків (статті 65–69) та розділу XII «Міжнародне співробітництво» (статті 70–73) [6].

Виходячи з цього, логічно було б ст. 9 Закону України «Про режим іноземного інвестування» доповнити частиною третьою такого змісту:

«У випадках, визначених у кримінальному процесуальному законодавстві України, іноземні інвестиції можуть бути арештовані та підставі рішення суду, яке набрало законної сили, передані у дохід держави»;

г) у порушення вимог принципів верховенства права та законності у Законі України «Про режим іноземного інвестування» у статті 6 «Законодавство, яке регулює інвестиційну діяльність в Україні» відсутнє таке правове джерело, як Конституція України.

Саме тому, виходячи з вимог статей 8, 19 Конституції України, слід статтю 6 зазначеного Закону викласти у наступній редакції:

«Порядок та режим іноземного інвестування в Україні визначається Конституцією України, цим законом та іншими законами України, а також міжнародними договорами, згоду на які надала Верховна Рада України, з урахуванням національних інтересів України»;

д) розділ III даного Закону «Контроль за здійсненням іноземних інвестицій» суперечить вимогам принципу технічної досконалості, позаяк після виключення з нього Законом України від 31.05.2016 р. статтей 13 та 14 [3] та залишення у ньому ст. 15 «Статистична звітність про іноземні інвестиції», він має називатись саме по аналогії ст. 15 даного Закону.

Такий підхід ґрунтується на змісті терміну «контроль», який у науковій літературі розглядають у широкому та вузькому значеннях.

У широкому розумінні контроль тлумачать як перевірку, облік діяльності кого-, чого-небудь, нагляд за кимось, чимось [3, с. 294].

У свою чергу, у вузькому змісті цей термін означає перевірку, а саме: виконання рішень, прийнятих вищою організацією; розпоряджень різних рівнів системи управління; дотримання організаційних та інших нормативів тощо [1, с. 20].

Додаткові аргументи з цього приводу витікають із змісту Закону України «Про державну статистику» [12], а також із змісту науки статистики.

Так, відповідно до вимог ст. 12 зазначеного Закону, до завдань органів державної статистики контроль не відноситься.

У наукових джерелах термін «статистика» розглядають як:

1) науку про кількісні зміни у розвитку людського суспільства і народного господарства;

2) кількісний облік масових явищ; 3) метод кількісний досліджень, який застосовується в науці [2, с. 547].

У широкому розумінні під статистикою розуміють як суспільну науку, що вивчає кількісну сторону масових явищ суспільного життя в нерозривному зв'язку з їх якісною стороною в конкретних умовах простору і часу [9, с. 11].

Отже, з доктринальних позицій статистичну звітність, мова про яку ведеться в ст. 15 Закону України «Про режим іноземного інвестування», не можна віднести до форм чи засобів контролю, а отже назва розділу III даного нормативно-правового акту має бути видозмінена та приведена до назви ст. 15 даного Закону.

Підлягають відновленню й ст. ст. 13 та 14 зазначеного Закону, які стосувались контролю за здійсненням іноземних інвестицій, що логічно витікає із змісту ст. 98 Конституції України, від-

повідно до якої контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата.

У свою чергу, як це витікає із змісту ст. 97 Основного закону, Кабінет Міністрів України, відповідно до закону подає до Верховної Ради України звіт про виконання Державного бюджету України, а, згідно п. 3 ст. 116 Конституції України Уряд забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики, що має пряме відношення до режиму іноземного інвестування в нашій державі.

Контрольними функціями наділений також, згідно Закону України «Про Кабінет Міністрів України», й цей вищий орган у системі органів виконавчої влади [14]. Так, як це витікає із змісту ч. 2 ст. 1 зазначеного Закону Уряд наділений й контрольними функціями.

Більш того, на Кабінет Міністрів України покладено таке основне завдання, як: забезпечення інвестиційної політики (п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»).

Крім цього, як це витікає із змісту ч. 3 ст. 4 даного Закону «Правові засади діяльності Кабінету Міністрів України», Уряд України визначає порядок моніторингу виконання програмних документів Кабінету Міністрів України (моніторинг (анг. monitoring, від лат monitor – запобігаючий) – це систематичне спостереження та контроль за якимось процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату [2, с. 371].

Таким чином, видозміна розділу III Закону України «Про режим іноземного інвестування» і в цьому аспекті є очевидною та актуальною, враховуючи високий рівень корупційних ризиків вчинення правопорушень у цій сфері суспільних відносин;

е) враховуючи, що згідно вимог законодавства про Кабінет Міністрів України цей вищий орган виконавчої влади забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної політики, варто перший абзац ст. 19 зазначеного Закону доповнити реченням такого змісту:

«При цьому ціна на продукцію (роботи, послуги) підприємств з іноземними інвестиціями має співвідноситись з ціновою політикою, яку визначає Кабінет Міністрів України»;

е) прийнявши у 2006 році Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [10], а також про статут Ради законодавець мав би внести у зв'язку з цим зміни й до ст. 21 Закону України «Про режим іноземного інвестування» шляхом доповнення її абзацом другим такого змісту:

«Кожен суб'єкт інтелектуальної власності вправі після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатись за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна»;

ж) у такому ж контексті, як видається, підлягають видозміні й інші норми та положення Закону України «Про режим іноземного інвестування», з урахуванням тих законодавчих підходів, що пропонуються Венеціанською комісією [5] та витікають із змісту Конституції України, Законів України «Про національну безпеку України» та «Про міжнародні договори України» [15], з метою забезпечення національних інтересів України у зазначеній сфері суспільних відносин.

Без сумніву, при реформуванні чинного законодавства України з означених питань, досить важливо враховувати й міжнародний досвід, а також більш активно використовувати результати наукових порівняльно-правових досліджень.

Як з цього приводу правильно зауважив М. І. Хавронюк, провідні українські вчені звернули увагу суспільства і наукової громадськості, зокрема, на те, що ми іноді не надаємо належної уваги перевіреному століттями зарубіжного досвіду з тих або інших питань. У той самий час, інтеграція України у європейські структури ставить питання про зближення українського і європейського права, яке можна визначити як сукупність правових норм, що містяться в актах практично всіх європейських міжнародних організацій [16, с. 4].

Виходячи з цього, варто визнати, що одним із нагальних завдань нормотворчості в Україні є приведення національної правової термінології до змісту норм міжнародного права.

Мова, у першу чергу, ведеться про загально-визнаний у світі принцип юридичної визначеності (legal certainty), який, на переконання зарубіжних фахівців, є істотно важливим для питання довіри до судової системи та правосуддя [18, с. 10].

Про цю ж проблематику говорять у своїх роботах й вітчизняні науковці. Так, С. Головатий у зв'язку з цим зауважив, що ще задовго до того, як Венеціанська комісія 2011 року ухвалила «Доповідь про правовладдя» (CDL – AD (2011) 003 REV) та український законодавець уперше насмілився випрацювати формальне визначення, зокрема, «принципу верховенства права» власного ґатунку, вітчизняний орган конституційної юрисдикції, випередивши законодавця, в рамках рішення № 15-РП/2004 витворив «український варіант» офіційного тлумачення «верховенства права» [4, с. 40].

Зокрема, у п. 4.1 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-РП/2004 (справа № 1-33/2004) цей судовий орган роз'яснив, що верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо.

Одним з проявів верховенства права є те, що право не обмежується лише законодавством, як однією з його форм, а включає й інші регулятори, зокрема моралі, традиції, звичаї тощо, які легітимовані суспільством і зумовлені історично досягнутим культурним рівнем суспільства.

Всі ці елементи права об'єднуються якісно, що відповідає ідеології справедливості, ідеї права, яка значною мірою дістала відображення в Конституції України [17].

Як видається, такий підхід Конституційного Суду України створив належні умови для прийняття відповідних законних рішень із застосуванням принципу верховенства права судами України, позаяк до цього останні керувались положеннями п. 1 постанови Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 року № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя», у якому зазначено, що відповідно до ст. 8 Конституції в Україні визначається і діє принцип верховенства права. Конституційні права та свободи людини і громадянина є безпосередньо діючими.

Вони визначають цілі і зміст законів та інших нормативно-правових актів, зміст і спрямованість діяльності органів законодавчої та виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і забезпечуються захистом правосуддя [13, с. 136].

У той самий час, підхід до цього питання з боку правничої теоретичної думки та практичного досвіду Заходу засвідчує, що англійське *the rule of law* (правосуддя) – як це впливає з усіх доктринальних і нормативних джерел (тобто, із самої концепції, що у свій час витворив Альберт Дайсі, з рішень Страсбурзького Суду, з документів Венеціанської Комісії щодо цього тощо) – є ідіома, яка жодною мірою не вказує на те, що тут мова йде про панівне становище права щодо когось (чогось) або про ієрархічне вивищення права над кимось (чимось) [5, с. 70].

При цьому, на відміну від українських двослівних сполук «верховенство права» та «панування права», які є розкладні (тобто такі, в яких окремі слова мають самостійні значення й ці значення

вкупі формують семантику словосполуки), англійське *the rule of law* – це ідіоматична сполука, яка семантично має дорівнювати одному слову [5, с. 70].

З огляду цього, варто погодитись з тими вітчизняними фахівцями, які переконані, що термін «правосуддя», який вживається у міжнародному праві, найточніше й найстисліше відтворює сутність англійського *the rule of law*, а саме: правосуддя – це про доктрини, принципи, інститути й процедури, що є вкрай важливі для захисту людини від свавілля держави та її органів, що посягають на особу та її людську гідність [5, с. 70].

Саме у такому сенсі багато століть цей термін виник як ідея, а вже в сучасному світі, включаючи й Україну, утвердився як ідеал, цінність і принцип, який набагато змістовний, ніж закріплений в Конституції України принцип верховенства права, що є однією з необхідних умов зміни законодавчих підходів в нашій державі, включаючи й питання, що стосуються регулювання суспільних відносин у сфері іноземного інвестування, зокрема, й при визначенні змісту Закону України «Про режим іноземного інвестування» з урахуванням корупційних ризиків.

Висновки. Таким чином, підводячи підсумки по даному підрозділу дослідження, слід констатувати наступне:

1. Існуюча практика та законодавчі підходи в Україні з питань інвестиційної діяльності не тільки не співвідносяться з вимогами Конституції України та є загрозою її національним інтересам, але й порушуються визнані на доктринальному та правовому рівнях принципи нормативності (законотворчості), а тому має бути видозмінена з урахуванням результатів наукових розробок з означеної проблематики.

2. Для того, щоб підвищити рівень реалізації у нормотворчій (законотворчій) діяльності принципів ефективності та професіоналізму, варто більш активно займатись порівняльно-правовими дослідженнями та вивченням кращого зарубіжного досвіду з питань регулювання іноземного інвестування, а також чітко дотримуватись при цьому вимог принципу технічної досконалості законів та нормативно-правових актів, включаючи всі сфери суспільних відносин.

3. З урахуванням рішень Конституційного Суду України щодо тлумачення змісту терміну «верховенства права» та його розуміння у міжнародному праві у контексті змісту терміну «правовладдя», необхідно у нормотворчій діяльності всіх суб'єктів законодавчої ініціативи більш активно впроваджувати змістовні елементи останнього,

зокрема й в Законі України «Про режим іноземного інвестування».

4. Без внесення суттєвих змін у Закон України «Про режим іноземного інвестування» та при існуючому на сьогодні положенні справ у цій сфері суспільних відносин, об'єктивно неможливо знизити рівень корупційних ризиків, а також підвищити ефективність запобігання вчиненню корупційних правопорушень з означених питань.

Список використаної літератури

1. Беньковський С. Ю. Соціально-правове призначення контролю за діяльністю державних органів. *Формування пенітенціарної системи України: матеріали наук.-практ. конф. (м. Одеса, 5 трав. 2012 р.)*. Одеса: Упр-ня ДПіТС України; Одес. держ. ун-т внутр. справ; Міжнар. гуманіт. ун-т, 2012. С. 19–23.

2. Булыко А. Н. Большой словарь иностранных слов. Изд. 3-е, испр., перераб. Москва: Мартин, 2010. 704 с.

3. Великий тлумачний словник української мови/ уклад. О. Єрошенко. Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2012. 767 с.

4. Головатий С. Коментар до документа Венеціанської Комісії «Доповідь про правовладдя» («Report on the rule of law»): ухвалений на 86-му пленарному засіданні 25–26 березня 2011 року: довідкове видання. Страсбург; Київ: Європейська комісія «За демократію через право» (Венеціанська комісія). Доповідь про правосуддя. 2011. С. 35–40.

5. Доповідь про правосуддя: довідкове видання. Страсбург; Київ: Європейська комісія «За демократію через право» (Венеціанська комісія), 2011. 91 с. (укр. та англ. мови).

6. Закон України «Про запобігання корупції»: офіц. текст. Київ: Алерта, 2018. 76 с.

7. Запобігання корупції: підручник/Б. М. Головін, О. Г. Колб, В. Ф. Оболенцов та ін.; за заг. ред. Б. М. Головіна. Харків: Право, 2019. 296 с.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України: офіц. текст. Київ: Алерта, 2017. 292 с.

9. Правова статистика: підручник/О. М. Джужа, В. В. Василевич, Ю. О. Левченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужа. Київ: Атіка, 2014, 448 с.

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.

11. Про внесення змін і доповнень у Закон України «Про режим іноземного інвестування». Закон України

від 31 трав. 2016 р. № 1390-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. URL: www.nau.kiev.ua

12. Про державну статистику: Закон України від 17 верес. 1992 р. № 2614-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/law/show/2614-12/>

13. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листоп. 1996 р. № 9. Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах/ упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова. Київ: Паливода А. В., 2011. С. 136–141.

14. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII. URL: www.gov.liqazakon.ua

15. Про міжнародні договори: Закон України від 22 груд. 1993 р. № 3767 (втратив чинність на підставі Закону України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV). Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.

16. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 черв. 2003 р. №964-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>

17. Рішення Конституційного Суду України від 2 листоп. 2004 р. № 15-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України про призначення судом більш м'якого покарання (справа № 1-33/2004). URL: www.ccu.gov.ua/docs

18. Jeffrey I. Owell. The Rule of law and its Underlying Value. In: Dawn Oliver (Eds.). Oxford University Press, 2011. 61 p.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

БОРОВИК Андрій Володимирович
кандидат юридичних наук, доцент,
член-кореспондент Академії економічних наук
України, професор кафедри кримінального права
і правосуддя Міжнародного
економіко-гуманітарного університету імені
академіка Степана Дем'янчука;

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR
BOROVYK Andrii Volodymyrovych
Candidate of Juridical Sciences, Docent,
Corresponding Member of Academy of Economic
Sciences of Ukraine,
Professor at the Department of Criminal Law and
Justice International University of Economics and
Humanities named after Stepan Demianchuk;
aborovychok@gmail.com